

Kultūras ministrija

Šis projekts ir līdzfinansēts Eiropas Savienības
programmas „Tiesības, vienlīdzība un pilsonība” ietvaros

Noslēguma ziņojums

**Par reģionālo ekspertu romu jautājumos tikšanos un labās prakses
vizišu laikā Maltas pagastā (Rēzeknes novadā) un Viļakas novadā
izteiktajiem viedokļiem, problemātiku, secinājumiem un
praktiskajiem risinājumiem**

Kristīne Liepiņa
2019. gada 22. februāris

Vispārīgā informācija

Projekta „Latvijas romu platforma III: sadarbības un līdzdalības veicināšana” ietvaros tika izstrādāta vadīšanas programma reģionālo ekspertu tikšanās ar pašvaldību iestāžu pārstāvjiem un labās prakses vizītes organizēšanai Maltas pagastā (Rēzeknes novada) un Viļakas novadā, un nodrošināta šīs tikšanās vadīšana, atbilstoši izstrādātajai programmai.

Pasākuma programma tika plānota trīs dienām, tajās paredzot gan abu pašvaldību romu integrācijas labās prakses iepazīšanas vizītes, gan reģionālo ekspertu, pašvaldību iestāžu pārstāvjiem un vietējo romu tikšanās, kuru ietvaros notika diskusijas un viedokļu apmaiņa par īstenotajām praksēm.

Pasākums notika: 2019. gada 23.-25. janvārī.

Pasākuma dalībnieki: Kultūras ministrijas reģionālo ekspertu tīkla romu jautājumos pārstāvji (kopā no 12 Latvijas pilsētu un novada pašvaldībām), minēto pašvaldību iestāžu un valsts institūciju pārstāvji, eksperti un romu tautības pārstāvji.

Tikšanās tika plānotas un vadītas tā, lai maksimāli dotu iespēju izteikties un savu viedokli paust visiem tikšanos dalībniekiem. Lai to veicinātu, tika vadītas diskusijas un viedokļu apmaiņa lielajā grupā, kā arī nodrošinātas individuālās sarunas specifisko jautājumu iztirzāšanai.

Reģionālo ekspertu tikšanās un labās prakses vizīte
Maltas pagastā (Rēzeknes novadā) un Viļakas novadā
2019. gada 23.-25. janvāris.

Labās prakses iepazīšanās vizītē piedalījās 12 reģionālo ekspertu tīkla romu jautājumos pārstāvji un 4 projekta aktivitātes ieviešanas pārstāvji (Sk. Pielikumu Nr.1. Dalībnieku saraksts; Darba kārtība).

LABĀS PRAKSES VIZĪTE MALTAS VIDUSSKOLĀ (SKOLAS IELA 5, MALTA, MALTAS PAGASTS, RĒZEKNES NOVADS).

Dalībnieki no Maltas pagasta puses: Maltas vidusskolas direktore Vinera Dimpere, Maltas pagasta pārvaldes vadītājs Vitālijs Skudra, romu un ne-romu tautības skolēni un romu bērnu vecāku.

Maltas pagasta pārvaldes vadītājs Vitālijs Skudra, tikšanās ievaddaļā uzsver, ka skolām ir nepieciešams labākais, jo bērni no tā mācās. Novadā ir četri attīstības centri – Malta, Nautrēni, Dricāni un Kaunata, un katrā no tiem ir vidusskola, kas tiek īpaši stiprināta, izmantojot gan Latgales atbalsta programmu, gan citus finansējuma avotus. Pārvaldes vadītājs atzīst, ka Maltas vidusskola patīk visiem – tiem, kas tajā strādā, mācās, pabeidz šo skolu. Pievēršoties romu integrācijas jautājumiem, V.Skudra uzsver, ka vietējā sabiedrībā tiek lietots jēdziens „čigāni”, jo nesaskata apvainojumu šī jēdziena izmantošanā. Viņš arī skaidro, ka ir lietas, kuras romi neizprot, kā piemēru minot privatizācijas jautājumus, bet, tā kā romi dzīvo diezgan noslēgti savā vidē, viņi nonāk informatīvajā izolācijā. Tāpēc, no pašvaldības puses, ir nepieciešams radīt iespēju viņiem savā starpā tikties un pašiem organizēties. Kā liels atbalsts pašvaldībai bijis Nikolajs Ļevickis, kas savulaik bija romu biedrības vadītājs pagastā, kurš ļoti daudz darba ieguldīja, darbojoties kā starpnieks starp pašvaldību un romu kopienā, gan nodrošinot informācijas apmaiņu, gan skaidrojot un risinot problēmjautājumus. Norādīja, ka būtu labi aktualizēt romu līdera jautājumu vietējā līmenī.

Maltas vidusskolas direktore Vinera Dimpere, iepazīstinot ar skolu, norādīja, ka skolas moto ir: ”Katrs bērns ir vērtība par to vien, ka viņš ir”. Maltas vidusskolā, kopā ar struktūrvienību (Liepu pamatskolu) un pirmskolas izglītības grupu 2018./2019. mācību gadā mācās 543 skolēni. Skola mērķtiecīgi strādā, lai piedāvātu saviem skolēniem kvalitatīvu un daudzveidīgu mācību saturu, mūsdienīgu infrastruktūru un papildiespējas apgūt dzīvei nepieciešamās prasmes. 2018./2019. mācību gadā skola realizē 11 izglītības programmas (tajā skaitā, piemēram, pamatzglītības profesionāli orientēto programmu „Māksla). Papildus tam, skolā darbojas 14 veidu interešu izglītības grupas, piedāvājot skolēniem tehniskās jaunrades, mūzikas, mākslas un sporta nodarbības, kas visiem skolēniem, tai skaitā arī romu bērniem, ir pieejami bez maksas.

Šobrīd skolā mācās 11 romu tautības skolēni (Maltas vidusskolā-8, no tiem 4 mācās vidusskolās klasēs un viens pirmsskolas izglītības grupā, bet Liepas pamatskolā – 3).

Kopš 2004. gada skola uzsāka īstenot iekļaujošu izglītību. Savukārt darbu ar romiem skola uzsāka vairāk nekā pirms 10 gadiem, kad skola 2005. gadā uzsāka dalību biedrības „Izglītības iniciatīvu centrs” īstenotā projektā „Čigāni vietējā sabiedrībā un skolā”. Projekta mērķis bija veicināt romu integrāciju Latvijas sabiedrībā, motivējot viņus iesaistīties vietējo centru darbībā un atbalstot romu vecāku vēlmi nodrošināt viņu bērniem kvalitatīvu izglītību kopā ar citu tautību bērniem. Skolu projektā iesaistīties pamudināja fakts, ka tajā laikā bija daudz romu tautības skolēnu, bet lielākā daļa no viņiem skolā mācījās tikai līdz 4. klasei. Skola saprata, ka jāmeklē veidi kā ieinteresēt viņus turpināt mācīties tālāk. Skola iesaistījās minēto projektu

Noslēguma ziņojums

īstenošanā, un tas vainagojās ar rezultātiem – šobrīd romu bērni mācās ne tikai pamatskolā, bet arī vidusskolā. Arī skolas direktore atzīst tā laika romu aktivista Nikolaja Levicka lielo nopelnu situācijas uzlabošanā, jo viņš bija cilvēks, caur kuru tika risināti romu bērnu izglītības problemātiskie jautājumi. Savukārt, šobrīd šo aktivista lomu ir pārņēmusi Roza Čubreviča, kas iepriekš minētajā projektā uzsāka darbu kā vietējā projekta koordinatore.

Direktore uzsver, lai piesaistītu romu bērnus izglītības procesā, vispirms ir jāpiesaista romu vecāki, vecvecāki – ir svarīgi veidot savstarpēju sadarbību un saziņu.

Laika posmā no 2007. līdz 2009. gadam skola iesaistījās Valsts programmas „Čigāni (romi) Latvijā” īstenošanā, kura ietvaros skolā tika izveidota multikulturāla, iekļaujoša klase un darbu uzsāka skolotāja palīgs – roms. Projektam noslēdzoties, arī skolotāja palīgs beidza savu darbību skolā, tomēr skola pati turpināja uzturēt pozitīvās izmaiņas, kas balstījās pārliecībā, ka katram bērnam ir vienlīdzīgas tiesības uz izglītību un ka katrs vecāks vēlas, lai viņu bērni būtu laimīgi un veiksmīgi, lai viņiem nākotnē būtu labi apmaksāts darbs. Tajā laikā skola jau bija kļuvusi atvērta romiem, bija izveidotas uzticības pilnas attiecības ar romu ģimenēm, ko apliecina fakts, ka romu vecāki nāca uz skolu, uz sapulcēm, un, piemēram, krīzes laikā (2008.-2009.gadā) vairāki romu tautības cilvēki strādāja skolā (virtuvē, veikt apkopēja pienākumus u.c.). Pamatskolas izglītības iegūšana romu bērniem jau bija kļuvusi par normu.

Skolā mācās dažādu tautību bērni – bez latviešiem un romu tautības skolēniem te ir arī ukraiņi, krievi, poļi, baltkrievi u.c.. Kā atzīst Maltas vidusskolas direktore – multikulturāla skola ir nākotnes skolas realitātē.

Direktore atzīst, ka iesaistišanās romu integrācijas un izglītības projektos ir nākusi par labu visiem skolas skolēniem vairāku iemeslu dēļ:

- tas deva iespēju apmācīt skolotājus strādāt iekļaujošā, multikulturālā klasē – kurā kopā mācās daudzu tautību, vairāku ticību un dažādu kultūru bērni.
- jo agrāk bērns iepazīst dažādas kultūras, jo lielāka iespēja viņam izaugt par personību, kas spēj sadarboties ar dažādiem sabiedrības locekļiem.

Skola aktīvi iesaistās dažādos projektos, piemēram, šobrīd ir projekta “Kompetenču pieeja mācību saturā” (Skola 2030) pilotskola.

Savukārt, **Roza Čubreviča**, vietēja **romu aktiviste**, kas joprojām cieši sadarbojas ar skolu un ir galvenā kontaktpersona starp skolu, pašvaldību un romu kopienu, izteica pateicās visiem, īpaši romu vecākiem, pašvaldībai un skolas direktorei par to, ka nav vienaldzīgi un cenšas atbalstīt romus, īpaši pateicās vecākiem. Roza Čubreviča arī aicināja pašus romus bērnus un vecāki būtu vairāk ieinteresēti – bērni vairāk vēlētos mācīties, it sevišķi vidusskolā un pēc tam arī turpināt mācības augstskolā, bet vecāki – vairāk atbalstītu un veicinātu bērnu vēlmi mācīties.

Skolas sociālais pedagogs Anita Stepīņa, atbildot uz reģionālo ekspertu grupas jautājumu par sadarbību ar romu ģimenēm, viņa atzina, ka viņas darbu ļoti atvieglo fakts, ka Malta ir neliela apdzīvota vieta un visi dzīvo kopā, ir tuvi kaimiņi, viens otru pazīst. Līdz ar to nav barjeru, kas traucētu darbā. Protams, ir problēmas, bet šajos gadījumos romu vecāki paši cenšas sadarboties ar skolu. Galvenās grūtības saistītas ar skolas apmeklējumu un mācīšanās motivācijas trūkumu, tāpat ir arī atkarības problēmas romu ģimenēs, toties problēmas nerada mājokļa jautājumi.

Noslēguma ziņojums

Galvenie secinājumi:

- Lai veicinātu romu iekļaušanos un palikšanu izglītības procesā, ir nepieciešama pretimnākoša attieksme un atbalsts no mācību iestādes vadības un skolotāju puses.
- Ir jāiegulda darbs un jāsniedz atbalsts, lai motivētu romu iniciatīvu un vēlēšanos panākt izmaiņas savā un savu bērnu dzīvē.
- Multikulturāla skola veidojas tikai sadarbībā ar skolēnu vecākiem – konkrētiem dažādu tautību pārstāvjiem.
- Visiem skolas bērniem ir jāpieņem un jārespektē cita valoda, citas tradīcijas, atšķirīga kultūra.
- Ieguldītais darbs un resursi romu izglītības un integrācijas veicināšanā sniedz pārmaiņas, bet jārēķinās, ka rezultāts nav tūlītējs, bet saskatāms pēc vairākiem gadiem.

Reģionālo ekspertu diskusijas laikā izteiktie ieteikumi:

- Izglītības kvalitātes valsts dienesta (IKVD) projekta „Atbalsts priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas samazināšanai” - PuMPuRS piedāvāto iespēju izmantošana, kā viens no iespējamajiem risinājumiem gadījumos, kad mācības tiek pārtrauktas līdzekļu trūkuma dēļ. Maltas vidusskola jau ir apsvērusi par iesaistīšanos šajā projektā.
- Romu kopienas pārstāvji pauda vēlmi, lai būtu vairāk uz romu kopienas atbalstu mērķēti projekti.

REĢIONĀLO EKSPERTU TIKŠANĀS AR RĒZEKNES NOVADA DOMES PĀRSTĀVJIEM (ATBRĪVOŠANAS ALEJĀ 93, RĒZEKNE)

Dalībnieki no Rēzeknes novada puses: Rēzeknes novada pašvaldības izpilddirektors Jānis Troška, dažādu pašvaldības dienestu un iestāžu vadītāji un pārstāvji.

Tikšanās sākumā, pēc īsa iepazīšanās apļa, KM pārstāvis un projekta „Latvijas romu platforma III: sadarbības un līdzdalības veicināšana” vadītājs Deniss Kretalovs īsi iepazīstina ar projektu un konkrēto aktivitāti.

Pirms tiek dots vārds Rēzeknes novada pašvaldības pārstāvjiem, reģionālie eksperti tiek aicināti sniegt atgriezenisko saikni par Rēzeknes novadā redzēto.

Galvenie secinājumi:

- ekspertu vērtējumā ļoti nozīmīgs ir cilvēciskais faktors - augstu atzinību saņem gan Maltas vidusskolas direktore, gan pagasta pārvaldes pārstāvji, jo redzētais apliecina, ka ieguldīts milzīgs darbs, un tas darīts no sirds.
- eksperti atzīst, ka Maltas vidusskola ir unikāla skola, kura sevī ļoti veiksmīgi apvieno ne tikai ļoti mūsdienīgu un iekļaujošu vidi un tehnoloģiskās iespējas, bet arī uz attīstību un nākotni vērstu saturu.

Rēzeknes novada Attīstības plānošanas nodaļas ārējo sakaru organizatore Inta Rimšāne, iepazīstinot ar Rēzeknes novadu pastāstīja, ka Rēzeknes novads ir teritorijas ziņā lielākā pašvaldība Latvijā. Rēzeknes novadu veido 25 pagasti, kas apvienojušies četrās pagastu apvienībās. Iedzīvotāju skaits novadā ~ 29 000. Novada etniskais sastāvs: latvieši - 57,9%, krievi - 36,8%, poļi - 1,3%, baltkrievi - 1,3%, citas tautības (tai skaitā romi) - 2,7%

Noslēguma ziņojums

Pašvaldība ļoti aktīvi iniciē un iesaistās dažādu projektu īstenošanā – no 2012. gada ir īstenoti vairāk nekā 140 projekti, apgūstot finansējumu ~ 37 miljonu EUR apmērā. Projekti aptver ļoti dažādas jomas – gan infrastruktūras uzlabošanu, gan kultūras, izglītības un integrācijas jomas.

Rēzeknes novada Izglītības pārvaldes vadītājs Guntars Skudra, iepazīstināja ar situāciju novadā izglītības jomā. Rēzeknes novada teritorijā darbojas 35 izglītības iestādes un to struktūrvienības, kas nodrošina iespēju saņemt pirmsskolas, vispārējo, speciālo, profesionālo, profesionālās ievirzes un interešu izglītību, kopā piedāvājot 28 izglītības programmas. Rēzeknes novads piedzīvo pastāvīgu skolēnu skaita samazināšanos - kopš 2009. gada, kad novada skolās mācījās 3273 skolēnu, bērnu skaits ir sarucis vairāk kā par tūkstoši, un 2018. gadā novada skolās mācījās 2188 skolēni. Pievēršoties vairāk romu izglītības jautājumiem, G.Skudra informēja, ka novadā ir apmēram 30 romu tautības skolēnu. Vislielākais romu bērnu skaits vienā izglītības iestādē ir Maltas vidusskolā. Liels skaits romu bērnu mācās arī speciālajās skolās: Maltas speciālajā internātpamatskolā ir 8 romu tautības skolēni, bet Tiskādu speciālajā skolā – 6. Atbildot uz jautājumu, vai romu tautības skolēnu skaits speciālajās skolās nav neproporcionāli liels (novadā 30 romu skolēni, speciālajās skolās – 14), Izglītības pārvaldes vadītājs skaidroja, ka, tā kā šajās skolās mācās skolēni arī no citiem novadiem, ne visi minētie 14 romu skolēni speciālajās skolās ir no 30 romu tautības skolēniem novadā.

Vēl Izglītības pārvaldes vadītājs akcentēja arī aktīvo romu skolēnu iesaisti dažādos izglītības un kultūras pasākumos, kā, piemēram, dalība skatuves runas konkursos, koru un vokālo ansambļu sadziedāšanās svētkos un erudīcijas konkursā vidusskolēniem „Erudīts 2019”.

Atbildot uz reģionālo ekspertu jautājumu par novada skolu iesaisti (IKVD) projektā „Atbalsts priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas samazināšanai” – PuMPuRS, G.Skudra atbildēja, ka vairākas novada skolas jau ir iesaistījušās šī projekta īstenošanā un to skolēni veiksmīgi izmanto projekta sniegto atbalstu, un vēl vairākas skolas plāno šajā projektā iesaistīties.

Turpinājumā, Rēzeknes novada pašvaldības **Sociālā dienesta vadītāja Silvija Strankale** iepazīstināja ar situāciju novadā sociālajā jomā. Sociālā dienesta darbības mērķis ir nodrošināt kvalitatīvu sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sniegšanu Rēzeknes novada iedzīvotājiem. Dienests sniedz palīdzību jebkuram, kam tā nepieciešama, neatkarīgi no cilvēka tautības. Dienesta pamtuzdevums ir palīdzēt konkrētajam cilvēkam vai ģimenei izkļūt no smagās situācijas, sniedzot nepieciešamo palīdzību. Pie kam, ne vienmēr tā ir materiālā palīdzība – tas var būt arī speciālistu sniegtais atbalsts u.c.

Dienestā strādā 11 sociālie darbinieki darbam ar ģimenēm un bērniem, 15 sociālie darbinieki sociālās palīdzības jomā un arī 4 universālie sociālie darbinieki.

Šobrīd Sociālais dienests ir uzsācis jauna pakalpojuma īstenošanu – „**Ģimenes asistenta pakalpojums**” - , kas tiks reģistrēts Labklājības Ministrijā. Pakalpojuma saturs ir šāds – ģimenei, kurai pastāv bērna izņemšanas no ģimenes risks, uz savstarpējas vienošanās pamata tiek piestiprināts cilvēks – asistents, kas nav sociālais darbinieks, bet cilvēks ar pozitīvu reputāciju vietējā sabiedrībā, kurš uztur ciešu kontaktu ar ģimeni un palīdz vecākiem nodrošināt bērnu pamatvajadzības. Rēzeknes novadā ir jau vairāki pozitīvi piemēri ģimenes asistenta piesaistē, piemēram, kad tētis palika viens ar 1,5 mēnešus vecu bērniņu.

Papildus Rēzeknes novada pašvaldība sniedz vairākus **pašvaldības apmaksātus sociālos pakalpojumus:**

- Aprūpe mājās: nodrošina palīdzību mājas darbu veikšanā un personiskajā aprūpē personām, kurām ir grūtības aprūpēt sevi vecuma vai funkcionālo traucējumu dēļ, kas tiek organizēta 3 līmeņos (no 4 līdz 12 stundām nedēļā). Aprūpe mājās šobrīd piešķirta 32 novada iedzīvotājiem. Papildus tam, 123 novada iedzīvotājiem piešķirts aprūpes mājā pabalsts;

Noslēguma ziņojums

- Valsts apmaksātie sociālās rehabilitācijas pakalpojumi, t.sk. ilgstošā un īslaicīga sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija institūcijā – novadā darbojas 5 sociālās aprūpes iestādes: Tiskādu bērnu nams, veco ļaužu pansionāts Strūžānos, veco ļaužu pansionāta filiāle Pilcenē, Veselības un sociālās aprūpes centrs „Malta” un SIA „Viļānu slimnīca”, kur pašvaldība apmaksā sociālās gultas; sociālās rehabilitācijas pakalpojumi bērnam, kurš cietis no pretiesiskās darbības;
- Psihosociālās konsultācijas – caur praktiskām nodarbībām attīsta dzīves prasmes un mazina psiholoģisko spriedzi;
- Psihologa konsultācijas;
- Atbalsta grupas: darbojas atbalsta grupas jaunajām māmiņām, aizbildņiem, pusaudžu vecākiem, vardarbību veikušām personām;
- Ģimenes asistenta pakalpojums;
- Asistenti personām ar invaliditāti.

Tāpat Sociālais dienests nodrošina arī plašu **sociālās palīdzības klāstu**:

- GMI
- Dzīvokļa pabalsts
- pabalsts bāreņiem sadzīves priekšmetu un mīkstā inventāra iegādei, pastāvīgas dzīves uzsākšanai
- Pabalsts ikmēneša izdevumiem bāreņiem, t.sk. dzīvojamās telpas īrei
- Pabalsts bērna uzturam audžuģimenē, t.sk. mīkstā inventāra iegādei
- Pabalsts pirmklasniekam
- Pabalsts jaundzimušo aprūpei
- Pabalsts veselības aprūpei
- Pabalsts veselības aprūpei trūcīgām, maznodrošinātām ģimenēm, vientuļiem pensionāriem, invalīdiem
- Pašvaldības vienreizējais pabalsts krīzes situācijā
- Ēdināšana skolā (pašvaldība apmaksā ēdināšanu skolēniem līdz 9.klasei)
- Bērnodārza apmaksa
- Pabalsts personām pēc apcietinājuma u.c.

Papildus tam, katrā pagastu pārvaldē ir izveidoti sociālo pakalpojumu centri, kuros iedzīvotāji var par nelielu samaksu izmazgāt veļu centru veļas mašīnās un izmantot virtuves (dažos centros).

Atbildot uz reģionālo ekspertu jautājumu par situāciju romu kopienā ar mājokļu nodrošinājumu, Sociālā dienesta vadītāja atzina, ka šis jautājums Rēzeknes novadā nav aktuāls, jo praktiski visām romu ģimenēm ir sava dzīves vieta – viņi pamatā dzīvo pašvaldības īpašumos vai savā privātpašumā. Pašvaldībai ir brīvs dzīvojamais fonds, tikai ļoti nolietots.

Rēzeknes novada Sociālais dienests sadarbojas arī ar „Latvijas Sarkano Krustu”, kas Rēzeknes novadā īsteno SIF administrēto projektu „Dažādības veicināšana” (specifiskā atbalsta mērķa „Palielināt diskriminācijas riskiem pakļauto personu integrāciju sabiedrībā un darba tirgū” pasākumu ietvaros), kas nodrošina motivācijas paaugstināšanas un atbalsta pakalpojumus sociālās atstumtības un diskriminācijas riskam pakļautām personām, un viena no mērķa grupām ir personas, kas pakļautas atstumtības un diskriminācijas riskam etniskās piederības dēļ. Šī pakalpojuma jeb Motivācijas programmas atbalsta pasākumu saņēmēju vidū ir arī romu tautības pārstāvji.

LABĀS PRAKSES VIZĪTE VIĻAKAS NOVADĀ

REĢIONĀLO EKSPERTU TIKŠANĀS AR VIĻAKAS NOVADA DOMES PĀRSTĀVJIEM

(ABRENES IELA 26, VIĻAKA, VIĻAKAS NOVADS)

Dalībnieki no Viļakas novada puses: Viļakas novada domes priekšsēdētāja vietniece, Sociālās un veselības komitejas vadītāja, Viļakas novada domes izpilddirektore, dažādu pašvaldības dienestu un iestāžu vadītāji un pārstāvji.

Vineta Zeltkalne, Attīstības nodaļas projektu vadītāja, iepazīstinot ar Viļakas novadu, pastāstīja, ka Viļakas novads izveidots 2009.gadā un tajā dzīvo nedaudz vairāk par 5000 iedzīvotājiem. Lai gan novads atrodas pašā pierobežā, nacionālā sastāva ziņā ir vērojama liela latviešu dominante – 77%. Viļakas novads ir viena no nedaudzām pašvaldībām Latvijā, kurā romu tautības iedzīvotāji veido 1%. Vairums no viņiem dzīvo tieši Viļakā.

Viļakas novada domi veido 15 deputāti, kas darbojas 5 komitejās: Finanšu (15 locekļi); Izglītības, kultūras un sporta jautājumu (7 locekļi); Sociālo un veselības jautājumu (7 locekļi); Saimniecisko jautājumu (5 locekļi); Tautsaimniecības un vides jautājumu (5 locekļi).

Sociālos pakalpojumus Viļakas novadā nodrošina Viļakas novada Sociālais dienests. Novadā darbojas Viļakas Sociālās aprūpes centrs, kuram 2016. gadā tika pievienota viena struktūrvienība pagastā.

Pašvaldības budžeta lielākā daļa tiek novirzīta izglītības jomai. Attiecībā uz izglītības jomu, vidējā izglītība novadā ir pieejama Viļakas Valsts ģimnāzijā un Rekavas vidusskolā. Pamatizglītību Viļakas novadā var iegūt Viļakas, Viduču un Žīguru pamatskolās, savukārt pirmsskolas izglītību nodrošina 2 pirmsskolas izglītības iestādes (Viļakas PII „Namiņš”, Medņevas PII „Pasaciņa”), kā arī pirmsskolas grupiņas, kas izveidotas Rekavas vidusskolā un Žīguru pamatskolā. Interesu un profesionālās ievirzes izglītību iespējams apgūt Viļakas Mūzikas un mākslas skolā un Viļakas novada Bērnu un jaunatnes sporta skolā. Kopējais Viļakas novada skolēnu skaits 2018./2019. mācību gadā ir 642 skolēni, tai skaitā romu tautības izglītojamie – 8 (1-vidusskolas izglītības līmenī) un 5 bērni – pirmsskolas izglītības iestādē. Vairāk kā puse no romu skolēniem mācās arī profesionālās ievirzes iestādēs: Mūzikas un mākslas skolā- 2, Sporta skolā- 6 romu bērni.

Kā romu integrācijas labo praksi Viļakas novadā var izcelt pašvaldības sadarbību un atbalsta sniegšanu vietējai romu biedrībai „Maro”, īpaši sniedzot palīdzību un atbalstu projektu pieteikuma izstrādē un īstenošanā. Viļakas novadā īstenoti arī vairāki **romu projekti:**

- 2016.-2017. gadā īstenots LEADER programmas projekts “Romu kultūras popularizēšana Ziemeļlatgalē”, ko realizēja romu biedrība „Maro” ar Viļakas novada domes administratīvo atbalstu. Projekta mērķis bija iegādāties mūzikas un skaņu tehnikas komplektu un datortehnikas iekārtu komplektu, lai prezentētu romu tautas kultūru un nodrošinātu tradīciju nodošanu jaunākām paaudzēm. Biedrība „Maro” prezentē romu kultūras tradīcijas un ar jauniegādāto aprīkojumu varēja to darīt plašākai auditorijai, kā arī tas deva iespēju romu dziesmu ansamblī iesaistīt jaunus dalībniekus.¹

¹ Biedrība “MĀRO” ir realizējusi projektu „Romu kultūras popularizēšana Ziemeļlatgalē” par summu 9516,82 eiro, no kuras 8565,14 eiro ir publiskais finansējums, līdzfinansējumu 951,68 eiro apmērā nodrošināja Viļakas novada dome.

<http://vilaka.lv/index.php?mact=CGBlog,cntnt01,detail,0&cntnt01articleid=3966&cntnt01returnid=19>

Noslēguma ziņojums

- 2017.gadā biedrība „Maro” ar Viļakas novada domes administratīvo atbalstu īstenoja projektu “Kopā roku rokā”. Projekta “Kopā roku rokā” mērķis bija noorganizēt romu kultūras prezentēšanu caur mūziku, deju un radošām meistardarbnīcām, lai veicinātu mazākumtautības integrāciju Viļakas novada vidē un savstarpējo toleranci starp dažādām tautībām. Par piešķirto finansējumu romu biedrība noorganizēja deju apmācības nodarbības, radošās nodarbības bērniem, sniedza koncertus Viļakas sociālās aprūpes centrā, Šķilbēnu sociālās aprūpes mājā un pansionātā “Balvi” Balvu novadā, mācījās muzicēt kopā ar ģitāristiem un noslēguma pasākumā izvērtēja realizēto projektu.²
- 2011. gadā Viļakas novada dome īstenoja projektu „Iepazīsti Romu kultūru”. Tas bija jauniešu apmaiņas projekts, un tajā piedalījās divas valstis: Latvija un Bulgārija. Projektā piedalījās Viļakas jaunieši, Viļakas romu jaunieši, kā arī bulgāru romu jaunieši.³

Viļakas novada Sociālā dienesta vadītājas p.i. Elīna Keiša informēja par romu situāciju sociālajā jomā. Šobrīd Sociālā dienesta redzeslokā ir 6 romu ģimenes ar bērniem un trīs atsevišķas romu tautības personas, uzsverot, ka romu tautības bērni, sasniedzot pilngadību, dodas uz ārzemēm, kur jau šobrīd ir daudz viņu ģimenes locekļu un ir lielākas iespējas iegūt darbu.

Kā pozitīvās lietas, kas raksturo vietējo romu kopienu, E.Keiša minēja romu ģimeniskās vērtības, savstarpējo atbalstu un izpalīdzību, kā arī spēju uzņemties atbildību par citiem romu bērniem, kas nonākuši nelaimē.

E. Keiša arī uzsvēra, ka kopumā ar romu kopienu ir izveidojusies laba komunikācija, romi aktīvi iesaistās NVA pasākumos, meklē algotu darbu, izmanto iespējas veikt algotos pagaidu sabiedriskos darbus.

Savukārt, kā galvenās problēmas E.Keiša minēja zemo izglītības līmeni un sliktu veselības stāvokli - daudziem romu tautības cilvēkiem ir piešķirta invaliditāte, jo viņiem nav bijusi iespēja laicīgi vērsties pie ārsta.

Identificētas vairākas iespējas situācijas uzlabojumam:

- labā komunikācija;
- izglītības veicināšana;
- atrisinātais mājokļa jautājums.

Runājot par mājokļa jautājumu, pašvaldības pārstāvji papildināja, ka vairākkārt romiem tikusi piedāvāta mājvieta labiekārtotā daudzdzīvokļu mājā, kas atrodas pagastā, bet romi bieži vien labprātāk izvēlas dzīvot Viļakas pilsētā, kaut vai nelabiekārtotā dzīvojamajā platībā.

Savukārt, **Valsts un pašvaldības vienotā klientu apkalpošanas centra** (turpmāk – VPVKAC) **vadītāja V.Sokirka**, informēja, ka romi ļoti aktīvi izmanto VPVKAC pakalpojumus, saņemot tur atbalstu pareizā iesniegumu aizpildīšanā un nosūtīšanā VSAA (galvenokārt par slimības lapām), VID (ienākumu deklarācijas u.c.) u.c. 2018. gada laikā romu tautības iedzīvotāji VPVKAC pakalpojumus izmantojuši vairāk nekā 80 reizes.

² <http://vilaka.lv/index.php?mact=CGBlog,cntnt01,detail,0&cntnt01articleid=4323&cntnt01returnid=15>

³ <http://vilaka.lv/index.php?mact=CGBlog,cntnt01,detail,0&cntnt01articleid=23&cntnt01returnid=19>

VIĻAKAS NOVADA IZGLĪTĪBAS IESTĀŽU APMEKLĒJUMS

VIĻAKAS PAMATSKOLA (PILS IELA 11, VIĻAKA)

Skolas **direktore Anželika Ločmele**, informē, ka skola dibināta 1999.gada 1.septembrī pēc reorganizācijas. Sākotnēji skolā piedāvātas 3 izglītības programmas (mazākumtautību pamatizglītības programma 1.-9.kl, vispārējās pamatizglītības programma 1.-6.kl., pedagoģiskās korekcijas programma 1.-6.kl.), bet pašlaik, sarūkot skolēnu skaitam, tiek īstenota viena izglītības programma. Kopš skolas dibināšanas līdz šim mācību gadam skolā ir mācījušies 40 romu tautības skolēni, 9 no viņiem ir pabeiguši kādu no izglītības programmām. Uz 2019.gada 1.janvāri skolā mācās 85 skolēni, tai skaitā 4 romu tautības skolēni, un 1 skolēns mācās māj mācībā.

Skola bija iesaistījies Valsts programmas „Čigāni (romi) Latvijā” 2007.-2010.gadam īstenošanā, un sadarbībā ar biedrību „Izglītības iniciatīvu centrs” projekta „Skolotāju palīgu - čigānu (romu) nodrošināšana izglītības iestādēs” ietvaros darbam Viļakas pamatskolā tika sagatavoti divi skolotāju palīgi-romu, piemēram, Lidija Mihovska skolā strādāja 2008./2009. un 2009./2010. mācību gadā. Romu skolotāja palīga darbs pozitīvi ietekmēja romu bērnu mācību rezultātus un psiholoģisko komfortu skolā, tomēr, projekta finansējumam beidzoties, netika rasti līdzekļi, lai šo iesākto darbu varētu turpināt. Skolas direktore ļoti pozitīvi raksturo skolotāja palīga darbību skolā, tomēr atzīst, ka šobrīd vajadzība pēc skolotāja palīga nav tik akūta, jo projekta laikā tika ielikts labs pamats skolas turpmākajam darbam romu izglītības atbalstam, kā arī ir ļoti samazinājies romu skolēnu skaits.

VIĻAKAS MŪZIKAS UN MĀKSLAS SKOLA (PILS IELA 11, VIĻAKA)

Skola šobrīd atrodas vienā ēkā ar Viļakas pamatskolu un Viļakas Valsts Ģimnāziju, un, kā atzīmēja skolas **direktors Aldis Prancāns**, skolēniem tas ir liels ieguvums, jo nav jātērē laiks nokļūšanai no vienas izglītības iestādes otrā. Skolā mācās 109 skolēni. Kopumā, skolā ir mācījušies 3 romu tautības audzēkņi, bet šobrīd skolā mācās 1 romu tautības audzēkne. Maksa par mācībām ir 6.00 EUR/ mēnesī.

VIĻAKAS NOVADA BĒRNU UN JAUNATNES SPORTA SKOLA (PILS IELA 14, VIĻAKA)

Kā pastāstīja skolas direktore Inese Petrova, 2018./2019. m. g. profesionālās ievirzes sporta izglītības programmas (volejbolu, distanču slēpošanu, sporta dejas, vieglatlētiķu un ložu šaušanu) šajā skolā apgūst 162 izglītojamie, tai skaitā arī 6 romu audzēkņi, kurus direktore raksturo kā sportiskajā ziņā ļoti apdāvinātus audzēkņus. Mācības sporta daži romu skolēni uzsāk jau pirmsskolas vecumā.

VIĻAKAS PII „NAMIŅŠ” (LIEPNAS IELA 18, VIĻAKA)

PII „Namiņš” skolotāja Guna Rižanova iepazīstināja ar romu bērnu integrācijas veicināšanu PII „Namiņš”, kurā šobrīd mācās 64 audzēkņi un 5 no tiem ir romu tautības. PII darbība ir vērsta uz romu bērnu iekļaušanu izglītības sistēmā, veicinot sociālo atšķirtību samazināšanu. Dažādas neformālās izglītības aktivitātes izmantotas, lai ikdienā liktu pamatus romu bērnu prasmju un dzīvē nepieciešamo lietpratību apgūšanai, attīstot sevi. Skolotāja atzīst, ka romu bērnu mācīšanās intereses veicināšanai un noturēšanai ļoti svarīga ir droša vide gan fiziskajā, gan psiholoģiskajā aspektā. Ļoti svarīgas ir pozitīvas savstarpējās attiecības starp bērniem un skolotājiem, bērniem savā starpā, tāpēc skolotāji visas dienas garumā īpaši organizē dažādus pozitīvās komunikācijas pasākumus.

Noslēguma ziņojums

Pēc iepazīšanās ar Viļakas novada izglītības iestādēm reģionālajiem ekspertiem bija iespēja iepazīties ar romu biedrības „Maro” dalībniekiem un vērot viņu sagatavoto muzikālo priekšnesumu, kura laikā tika izmantots tehniskais atskaņošanas aprīkojums, kas ticis iegādāts minētā projekta “Romu kultūras popularizēšana Ziemeļlatgalē” ietvaros. Viena no aktīviem biedrības dalībniekiem ir **Rasma Zaharenko**, kuru diskusijas laikā Viļakas domes priekšsēdētāja vietniece S. Šaicāne raksturoja kā „priekšsēdētāja labā roka romu jautājumos”. Diskusijas laikā tika īpaši uzsvērts, cik svarīgi, lai romu kopienā ir kāds cilvēks, kam uzticas gan pati romu kopiena, gan pašvaldības iestāžu darbinieki, jo tā ir veiksmīgas savstarpējās komunikācijas un sapratnes atslēga.

ROMU ĢIMENŲ APMEKLĒJUMI

Vizītes laikā Viļakas novadā reģionālajiem ekspertiem bija iespēja apmeklēt divas romu ģimenes. Romu ģimeņu pārstāvji atzinīgi novērtēja Viļakas pašvaldības sniegto atbalstu, tomēr minēja arī vairākas problēmas. Būtiskākā problēma saistīta ar nodarbinātības jautājumu – novadā ir izteikts darba vietu trūkums, kas, protams, skar visus novada iedzīvotājus, ne tikai romus, tomēr romu kopienas pārstāvjiem darba iegūšanas iespējas vēl vairāk samazina nepietiekošs izglītības līmenis. Nodarbinātības problēmas ir arī galvenais iemesls, kāpēc novadā ir būtiski samazinājies romu skaits - daudzas ģimenes ir izbraukušas uz ārzemēm, kur atrast darbu ir stipri vieglāk. Tomēr, ir arī romu ģimenes, kas nostrādājot dažus gadus ārzemēs, atgriežas dzimtajā novadā. Tomēr, tas nav viegli, jo, ārzemēs strādājot, iekrātā nauda tiek iztērēta, bet jaunu, pastāvīgu ienākumu nav. Tāda ir situācija arī vienā no iepazītajām ģimenēm (vecāki un 2 bērni) – ģimene vairākus gadus ir pavadījusi ārzemēs, kur abiem vecākiem cītīgi strādājot izdevās iekrāt naudu, lai varētu Viļakā iegādāties māju un daļēji to saremontēt. Bet šobrīd ģimenei nav nekādu pastāvīgu ienākumu, kā arī veselības problēmas vienam no bērniem un arī mātei, kas rada vēl papildus materiālos izdevumus, ir radījušas ļoti smagu situāciju ģimenē.

Kā nozīmīgākās problēmas pēc ģimeņu apmeklējuma, reģionālie eksperti izcēla:

- romu vecāki nav izglītoti, līdz ar to tie nav konkurētspējīgi darba tirgū un nevar nodrošināt nepieciešamos iztikas līdzekļus;
- veselības problēmas romu ģimenes ir rada kritisku situāciju.

NOSLĒGUMA SECINĀJUMI

- 1) Abās apmeklētajās pašvaldībās ir nodrošināts mērķtiecīgs darbs romu izglītības atbalstam un veicināšanai, kas ir aizsācies jau vairāk nekā desmit gadus atpakaļ. Abos novados ir uzskārta pozitīva pieredze ar romu tautības skolotāja palīgu skolā, kas sniedza nepieciešamo atbalstu romu bērniem (īpaši pirmsskolā). Tāpat, skolotāja palīgam, kā vietējas romu kopienas aktivīstam, ir ļoti nozīmīga loma, veicinot izglītības iestādes un romu vecāku sadarbību, un pozitīvā veidā mainot romu vecāku attieksmi pret izglītību kopumā. Lai gan abas skolas atzīst, ka šodienas situācijā vairs nav tik lielas nepieciešamības pēc skolotāja palīga roma skolā un jautājums par skolotāj palīgu netiek izvirzīts kā prioritāte, tomēr abos gadījumos skolu pārstāvji arī atzīst, ka tas bija ļoti nozīmīgs pamats romu izglītības veicināšanai.
- 2) Lai veicinātu romu iekļaušanos un palikšanu izglītības procesā, kā arī motivētu romu iniciatīvu un vēlēšanos panākt izmaiņas savā un savu bērnu dzīvē, ir nepieciešama pretimnākoša attieksme un atbalsts. Piemēram, piesaistīt romu mediatoru vai skolotāju

Noslēguma ziņojums

palīgu romu, kas varētu veicināt bērnu izglītības regulāru apgūšanu, vai sniegt nepieciešamu atbalstu romu ģimenēm motivētu tos sūtīt savus bērnus skolā.

- 3) Tikšanos laikā Rēzeknes novada un Viļakas novada pašvaldībās, kā viens no būtiskākajiem romu integrācijas priekšnoteikumiem tiek minēta nepieciešamība atrast vietējo romu kopienas pārstāvi, kam kopiena uzticas, kas ir ieguvis cieņu, un kura rīcībā ir nepieciešamā informācija par vietējo romu ģimeņu problēmām un pieejamajām palīdzības iespējām. Apmeklētajās pašvaldībās ir šādi potenciālie romu aktivisti, kuriem jau ir zināma pieredze romu mediācijas darbā – Rasma Zaharenko Viļakā un Roza Čubreviča Maltā. Abas šīs sievietes šobrīd uz brīvprātības pamatiem pēc būtības veic romu mediatora pienākumus un sniedz ieguldījumu romu kopienas dzīves uzlabošanā pašvaldībā, nodrošinot informācijas apmaiņu un palīdzot risināt dažāda rakstura jautājumus. Tā kā arī pašvaldību pārstāvji ļoti pozitīvi novērtēja abu romu sieviešu ieguldīto darbu, ieteikums pašvaldībām būtu apsvērt iespēju izveidot romu mediatora amata vienību pašvaldībā, lai šis darbs tiktu arī kaut daļēji apmaksāts. Ieteikums Kultūras ministrijai izskatīt iespēju pieaicināt šīs aktīvās romu sievietes kā romu mediatora projektā „Latvijas romu platforma”.
- 4) Aicināt Maltas vidusskolas un Viļakas izglītības iestādes iesaistīties Izglītības kvalitātes valsts dienesta (IKVD) administrētajā projektā "Atbalsts priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas samazināšanai" – PuMPuRS, lai izmantotu projektā piedāvātā atbalsta iespējas romu bērniem, kuru ir mācības var būt pārtrauktas līdzekļu trūkuma dēļ.
- 5) Latvijas pašvaldībās, sadarbībā ar Izglītības pārvaldēm un izglītības iestādēm ir nepieciešams īstenot atbalsta pasākumus, lai mazinātu romu bērnu skaitu speciālajās skolās. Jo romu bērnu izglītības situācijas analīze liecina, ka, salīdzinot ar citu tautību bērniem, ļoti liels procents romu bērnu mācās speciālajās skolās.
- 6) Jāsazinās ar organizācijas „Sarkanais Krusts” pārstāvjiem, lai noskaidrotu cik daudz romu Rēzeknes novadā izmanto Motivācijas programmas ietvaros sniegtos pakalpojumus.
- 7) Pozitīvi vērtējams fakts, ka abās apmeklētajās pašvaldībās romu bērni aktīvi iesaistās un izmanto arī interešu izglītības piedāvātās iespējas (piemēram, Viļakā interešu izglītībā ir iesaistījušies vairāk nekā puse no romu tautības skolēniem). Šī pieeja un prakse būtu ieteicama citām Latvijas pilsētu un novadu pašvaldībām.
- 8) Reģionālie eksperti pozitīvi novērtēja, ka gan Viļakas novadā, gan Rēzeknes novadā romu kopiena neizjūt problēmas, kas saistītas ar mājokļa jautājumu, kas ir izteikti problemātisks vairākās citās pašvaldībās.
- 9) Pozitīvi novērtēta arī Viļakas novada pašvaldības pieredze romu kopienas motivēšanā un praktiskā atbalsta sniegšana vietējai romu NVO „Maro” darbībai, projektu pieteikumu sagatavošanai, iesniegšanai un vēlāk arī projektu īstenošanai.
- 10) Izvērtējot reģionālo ekspertu tikšanās un labās prakses vizītēs Maltas pagastā (Rēzeknes novadā) un Viļakas novadā, reģionālie eksperti atzina, ka vizītes laikā gūtā pieredze romu integrācijas pasākumu īstenošanā, kā arī iespēja apmainīties ar informāciju un viedokļiem reģionālo ekspertu starpā, ir sniegusi jaunas ierosmes darba ar romu ģimenēm, to situācijas uzlabošanai un iekļaušanai, sniedzot romu cilvēkiem atbalstu savās pašvaldībās.

Noslēguma ziņojums

- 11) Pateicoties projekta labās prakses vizītēm Latvijas pašvaldībās ir iespēja satikt un iepazīt jaunus romu aktīvistus, aktīvus romu jauniešus, kuri nākotnē potenciāli var piedalīties projekta „Latvijas romu platformas” pasākumos, par sadarbības partneriem citu pilsētu un novadu pašvaldību projektos.

Pielikumā: Reģionālo ekspertu tikšanās un labās prakses vizītes darba kārtība 2019. gada 23.-25. janvārī, Maltā un Viļākā uz 2 lapām;

Ziņojumu sagatavoja

Kristīne Liepiņa

Šis projekts ir līdzfinansēts Eiropas Savienības programmas „Tiesības, vienlīdzība un pilsonība” ietvaros

Šis pasākums ir īstenots projekta „Latvijas romu platforma III: sadarbības un līdzdalības veicināšana” ietvaros” (līgums Nr.792550-NRP3-LV) ar Eiropas Savienības programmas „Tiesības, vienlīdzība un pilsonība 2014 – 2020” finansiālo atbalstu. Par pasākuma saturu atbild Kultūras ministrija un tajā nav atspoguļots Eiropas Komisijas viedoklis.

Kultūras ministrija

Reģionālo ekspertu tikšanās un labās prakses vizītes darba kārtība 2019.gada 23. – 25. janvārī, Maltā un Viļakā

Dalībnieki: Kultūras ministrijas reģionālo ekspertu tīkla romu jautājumos pārstāvji; Maltas un Viļakas novada pašvaldības iestāžu pārstāvji, eksperti un romu tautības pārstāvji

Trešdiena, 23.janvārī	
No plkst. 14:00	Dalībnieku ierašanās un reģistrācija viesnīcā Kolonna Hotel Rezekne (<i>Brīvības iela 2, Rēzekne</i>)
17:00	Ievada informācija par projekta „Latvijas romu platforma III: sadarbības un līdzdalības veicināšana” aktivitāti <i>Deniss Kretalovs, Kultūras ministrijas pārstāvis, projekta „Latvijas romu platforma III: sadarbības un līdzdalības veicināšana” vadītājs</i>
18:00	Vakariņas (<i>viesnīcā Kolonna Hotel Rezekne</i>)
Ceturtdiena, 24.janvārī, labās prakses vizīte Maltas pilsētā	
9:00	Izbraukšana no viesnīcas Kolonna Hotel Rezekne uz Maltas vidusskolu (<i>Sporta iela 5, Malta, Maltas pag.</i>)
9:30 – 11:00	Rīta kafija un Reģionālo ekspertu tikšanās un diskusija Maltas vidusskolā - Informācija par skolu un īstenotajiem romu izglītības veicināšanas pasākumiem, <i>Maltas vidusskolas direktore V.Dimpere</i> - bērnu sagatavotais koncerta priekšnesums; - romu integrācijas pieredze vietējā līmenī un tikšanās ar romu bērniem, un to vacākiem.
11:15 – 12:00	Ekskursija pa Maltas vidusskolu
12:10 – 13:10	Pusdienas (<i>kafejnīcā „Taļexs” 1. Maija ielā 70a, Malta, Maltas pag.</i>)
13:10 – 14:10	Brauciens uz Rēzekni un Lūznavas muižas apmeklējums
14:30 – 16:00	Reģionālo ekspertu tikšanās ar Rēzeknes novada pašvaldības pārstāvjiem, <i>Rēzeknes pilsētas domē (Atbrīvošanas alejā 93, Rēzekne)</i>
16:00 – 17:30	Pastaiga pa Rēzeknes pilsētu, atgriežoties viesnīcā Kolonna Hotel Rezekne
Piektdiena, 25.janvārī, labās prakses vizīte Viļakas pilsētā	
8:30	Izbraukšana no viesnīcas Kolonna Hotel Rezekne uz Viļaku

Noslēguma ziņojums

10:15 – 11:00	Reģionālo ekspertu tikšanās ar Viļakas novada domes pārstāvjiem (<i>Viļakas novada domē, 1.st.zālē, Abrenes iela 26, Viļaka</i>) - romu integrācijas pieredze vietējā līmenī un novadā; - romu iesaistīšanās mūžizglītībā pieredze un prakse.
11:00 – 12:45	Viļakas pilsētas izglītības iestāžu apmeklējums: - Viļakas pamatskola (<i>Pils iela 11, Viļaka</i>); - Viļakas Valsts ģimnāzija (<i>Pils iela 11, Viļaka</i>); - Viļakas novada mūzikas un mākslas skola (<i>Pils iela 11, Viļaka</i>); - Viļakas novada Bērnu un jaunatnes sporta skola (<i>Pils iela 14, Viļaka</i>). Diskusijas turpinājums par skolu īstenotajiem romu izglītības veicināšanas pasākumiem Viļakas pirmsskolas izglītības iestādē „Namiņš” (<i>Liepnas ielā 18, Viļaka</i>).
12:45 – 13.30	Romu ģimeņu apmeklējums
13.30 –14:30	Pusdienas lauku sētā „Vēršukalns” (<i>Vēršukalns, Susāju pag., Viļakas nov.</i>)

Šis projekts ir līdzfinansēts Eiropas Savienības programmas „Tiesības, vienlīdzība un pilsonība” ietvaros

Šis pasākums ir īstenots projekta „Latvijas romu platforma III: sadarbības un līdzdalības veicināšana” (līgums Nr.792550-NRP3-LV) ar Eiropas Savienības programmas „Tiesības, vienlīdzība un pilsonība 2014 – 2020” finansiālo atbalstu. Par pasākuma saturu atbild Kultūras ministrija un tajā nav atspoguļots Eiropas Komisijas viedoklis.